

Miljöskydds enheten

Information om ansökan av tillstånd för spridning av växtskyddsmedel inom vattenskyddsområde

Skyddsområde för vattentäkt

Ett vattenskyddsområde inrättas med stöd av 7 kapitlet miljöbalken (1998:808). Det grundläggande syftet med vattenskyddsområden är att på lång sikt säkerställa att vattnet håller en god kvalitet som resurs. Beslut om skyddsföreskrifter upprättas av länsstyrelse eller kommun. Sådana beslut reglerar åtgärder inom vattenskyddsområdet som kan medföra en risk för förorening av vattenkvaliteten på kort och lång sikt.

I Naturvårdsverkets föreskrift (NFS 2015:2) finns generella regler om tillståndsplikt för yrkesmässig spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel inom vattenskyddsområden.

Växtskyddsmedelsrester sprids till vatten på olika sätt. Till exempel sker spridning genom dräneringar, erosion, transport genom marklager och vindavdrift vid själva spridningstillfället. Betydelsen av de olika spridningsvägarna ser olika ut beroende på en vattentäkts karaktär och sårbarhet. Vilka försiktighetsmått som är rimliga och verkningsfulla ser därför olika ut beroende på om riskerna med verksamheten är förknippade med spridning till grund- eller ytvatten.

Information om länets vattenskyddsområden

Uppgift om befintliga vattenskyddsområden med skyddsföreskrifter finns hos respektive kommun samt hos Länsstyrelsen. Vilka vattenskyddsområden som finns i Östergötland kan du söka fram med hjälp av www.skyddadnatur.naturvardsverket.se.

Olika tillsynsmyndigheter

Inom ett vattenskyddsområde finns det ofta olika typer av miljöfarliga verksamheter, t ex jordbruk, skogsbruk, täkter, industrier och försvarsanläggningar, med olika tillsynsmyndigheter, Länsstyrelsen, kommunen eller Försvarsinspektören för hälsa och miljö (försvarets anläggningar). Det vanligaste är att kommunen är tillsynsmyndighet för både verksamheterna och vattenskyddsområdet.

Länsstyrelsen i Östergötlands län är tillsynsmyndighet för bland annat Vätterns vattenskyddsområde i Motala, Vadstena och Ödeshögs kommuner. Det innebär att tillstånd för yrkesmässig användning av kemiska bekämpningsmedel inom Vätterns vattenskyddsområde ska göras till Länsstyrelsen i Östergötlands län.

Produktvalsprincipen

En av Miljöbalkens grundläggande principer är produktvalsprincipen. Denna innebär att verksamheter ska undvika att använda kemiska produkter eller biotekniska organismer som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med sådana produkter eller organismer som kan antas vara mindre farliga.

Ansökan

Tänk på att det är den som utför bekämpningen som är skyldig att söka tillstånd. Om du anlitar någon för att sprida bekämpningsmedel på din mark som ligger inom vattenskyddsområde är det alltså den personen som ska söka tillstånd. Du och den som ska utföra bekämpningen kan också komma överens om att du söker tillståndet. Den överenskommelsen ska då vara dokumenterad och ska skickas in tillsammans med resten av ansöknings-handlingarna.

Tillstånd kan sökas för ett år i taget eller för flera år samtidigt. Maximalt 3 år beviljas.

MACRO-DB

För att bedöma vilka bekämpningsmedel som riskerar att läcka till grundvatten eller ytvatten behöver man ha information om ämnets rörlighet i jord och nedbrytbarhet. Risken för läckage till grundvatten och ytvatten kan uppskattas genom modellsimuleringar med hjälp av simuleringsverktyget MACRO-DB. Programmet simulerar risken för utlakning till grundvatten och ytvatten och visar om det är möjligt att använda ett preparat på en viss plats, vid en viss tidpunkt, på en viss gröda, i en viss dosering utan läckage. Simuleringsverktyget körs i två olika steg.

Steg 1;

Utgörs av en enkel riskbedömning som motsvarar så kallade "värsta-falls-förhållanden" och bygger på resultaten från ett stort antal simuleringar med MACRO-DB. Om resultaten från steg 1 visar att risken för att produkten ska kunna transporteras till grundvatten och/eller ytvatten i halter över 0,1 µg/l är försumbar, behöver inte beräkningen bifogas ansökan. Det ska däremot anges i listan över de bekämpningsmedel som ansökan avser, att steg 1 utförts för respektive bekämpningsmedel.

Steg 2;

Om resultatet från steg 1 visar att det skulle kunna finnas tillfällen då produkten kan transporteras till grundvatten och/eller ytvatten i halter över 0,1 µg/l, ska en körning i steg 2 utföras med uppgifter som visar de förutsättningar som råder i aktuellt område baserat på tillgänglig information om jordar, grödor etc.

Resultat från körningar i steg 2 ska bifogas ansökan.

Handläggning

När din ansökan inkommit till Länsstyrelsen påbörjas granskningen av ansökan. Beroende på din ansökans utformning och omfattning, kan kompletteringar komma att begäras in. För att korta handläggningstiden bör du vara noggrann med utformningen av din ansökan. Har du frågor om ansökan är du välkommen att kontakta Länsstyrelsens Miljöskydds-enhet.

Övrigt

Tänk på att lämna in ansökan i god tid innan första spridning är aktuell.

Notera att denna skrift är framtagen att gälla generellt för flera vattenskyddsområden. Var därför noggrann med att stämma av vilka särskilda restriktioner som är aktuella för just dig.

Skicka gärna in ansökan med bilagor digitalt till: miljo.ostergotland@lansstyrelsen.se.

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Information
2018-11-22

sid 3 (3)

Kontaktuppgifter

Länsstyrelsen Östergötland

Miljöskyddsenheten

581 86 Linköping

Tel. växel: 010-223 50 00

E-post: miljo.ostergotland@lansstyrelsen.se